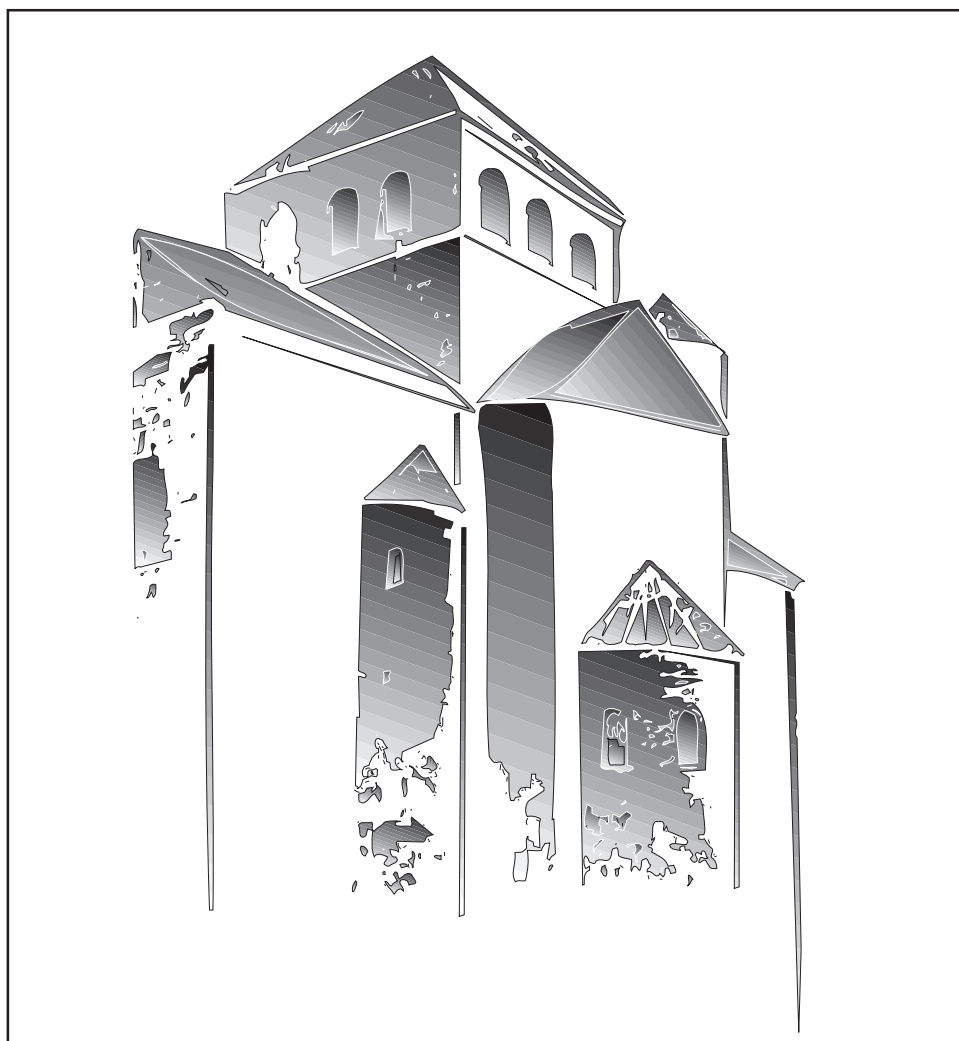

Světové dědictví UNESCO

HILDESHEIM

Lumír Pecold, Vladimír Tkáč

Internet Geographic Magazine
www.ingema.net

© Ppress – veškeré texty, fotografie, obrázky, mapy a pod. jsou chráněny autorskými právy jednotlivých autorů a vydavatelství Ppress. Je výslovně zakázáno jejich jakékoli šíření, publikování či dokonce prodej za úplatu.

Německo

HILDESHEIM

NIEDERSACHSEN
DOLNÍ SASKO

6

D

V Hildesheimu byly zapsány v roce 1985 do seznamu památek UNESCO dva chrámy – dóm a kostel sv. Michala.

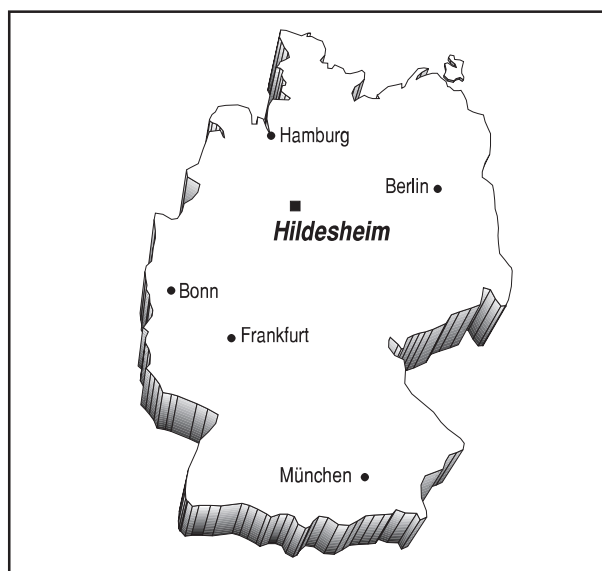
Dóm a kostel svatého Michala dominují centru Hildesheimu. Jsou to pozoruhodné ukázky románských staveb křesťanského světa, jež svým řešením ovlivnily architektonický styl, který se později rozšířil po celém Německu.

Hildesheim je v letopisech připomínán již roku 815, městem se ovšem stal až v roce 1300. Po roce 1000 zde působil významný kovolijec, biskup Bernward von Hildesheim, jehož dílna zanechala po sobě množství skvělých uměleckých děl.

Město, jehož střed si zachovává pozdně středověký ráz, bylo ze tří čtvrtin zničeno leteckým útokem v roce 1945. Později bylo znovu rekonstruováno a byly obnoveny i církevní stavby, které dnes patří k předním památkám Německa.

Jsou to zvláště dva vynikající chrámy: dóm a kostel sv. Michala (St. Michael), zařazené do seznamu UNESCO.

Z dalších svatyn zůstala válkou nepoškozena bazilika sv. Gottharda (1133–1172) při jižním okraji města. V západním předměstí zvaném Moritzberg je raně románská bazilika sv. Mořice (St. Mauritius) z 11. století, jihozápadně od radnice se tyčí 114 metrů vysoká věž gotického

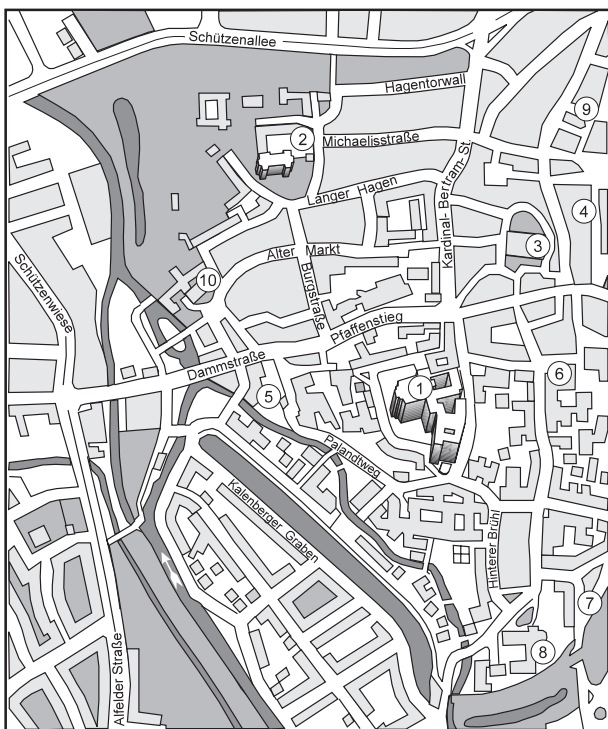
kostela sv. Ondřeje (St. Andreas) ze 14. století.

V jižním okraji městského jádra se uchovala malá část starého Hildesheimu s hrázděnými domy. V severní části na historickém náměstí Markt stojí gotická radnice, renesanční Rolandova kašna s plastikou a gotický Tempelhaus se zdobeným renesančním arkýřem. Na západní straně náměstí byl rekonstruován světoznámý dům Knochenhaueramtshaus, v jehož horních poschodích jsou vystaveny

D6/1

Hildesheim – centrum města

1. Dóm.
2. Kostel sv. Michala (St. Michael).
3. Gotický kostel sv. Ondřeje (St. Andreas).
4. Historické tržiště.
5. Muzeum starého egyptského a peruánského umění (Roemer-und Pelizaeus-Museum).
6. Kostel svatého Kříže (Heilig Kreuz).
7. Památník na místě staré synagogy.
8. Bazilika sv. Gottharda (St. Godehard).
9. Kostel sv. Jakuba (Jakobikirche).
10. Kostel sv. Magdaleny (St. Magdalenen).

sbírky zaměřené především na dějiny Hildesheimu.

Ve městě je možno navštívit řadu muzeí. V dómu je to Diecézní muzeum, západně odtud »Roemer- und Pelizaeus-Museum« s rozsáhlými sbírkami starého peruánského a egyptského umění a dále »Neisser Heimatmuseum«, což je vlastivědné muzeum v jednom z nejstarších obytných domů. Ve čtvrti Sorsum si můžeme prohlédnout Muzeum afrického lidového umění Afrika-Manyatta.

MARIENDOM DÓM PANNY MARIE

Základní kámen dómu položil biskup Altfrid z Hildesheimu v roce 872. Po zničení požárem byl chrám obnoven a přestavován v 11., 12. a 14. století. V letech 1720–1730 byl barokně upraven. Téměř úplně zničen byl 22. března 1945 bombardováním. Poválečná obnova byla realizována podle starých plánů v letech 1950–1960 a vrátila dómu do značné míry podobu baziliky z 11. století. V chrámu zůstaly zachovány románské stavební formy.

Exteriér: Trojlodní chrám s mohutným věžovitým průčelím na západě a křížovým půdorysem na východě. S výjimkou kaplí v bočních lodích a sálu v příčném rameni je dóm vybudován v románském slohu. Na východě chrám ohraničuje Křížová chodba. V chodbě jsou umístěny náhrobky kněží z kamene a bronzu. Anenská kaple ze 14. století stojí uprostřed vnitřního dvora křížové chodby. Kaple sv. Vavřince navazující na jižní křídlo je trojlodní stavbou započatou ve 12. století. Na kapli navazuje kostel sv. Antonína z let okolo 1440.

Interiér: Centrem chrámu je hlavní oltář vybudovaný z červeného mramoru a ukrývající pod mramorovou plotnou relikvie sv. Epiphania (zemřel roku 469).

Kazatelna je zdobena sedmi bronzovými reliéfy zobrazujícími sedm božích vlastností. Svícen pochází z poloviny 11. století, je z pozlaceného měděného plechu a představuje zdmi obklopené svaté město. Před oltářem stojí tzv. Kalamářová madona (dítě píše a madona drží nádobu na inkoust).

V severním příčném křídle se nachází Ceciliina kaple s relikviářem sv. Ansgara, apoštola severu. Severní boční loď je tvořena pěti kaplemi: kaple Krista nesoucího kříž, kaple Tří králů, apoštola Matouše, kaple mučedníků a křestní kaple. Jižní boční loď obsahuje kaple sv. Barbory, sv. Vincence a Anastázia, kapli sv. Alžběty a kapli Neposkvrněného početí.

V jižním příčném křídle je před vchodem do podzemní krypty umístěn pozoruhodný, 3,8 metru vysoký bronzový Kristův sloup. Pochází z roku 1020 a je na

Sv. Gotthard – biskup, který se narodil asi v roce 960 v Reichersdorfu a zemřel roku 1038 v Hildesheimu. Kanonizován byl v roce 1131.

Sv. Gotthard se stal opatem kláštera Niederalteich nedaleko svého rodiště. Pod jeho vedením se stal tento klášter vyhlášeným svou disciplínou. Sv. Gotthard byl proto nejdříve pověřen reformací četných jiných klášterů a po smrti sv. Bernwarda v roce 1022 se stal jeho nástupcem na biskupském stolci v Hildesheimu.

Zde proslul svými reformami, zvláště pak péčí o katedrální školu a založením útulku pro chudé v Sankt Moritz u Hildesheimu. Jeho jméno nese i horský průsmyk v Alpách a kaple při útulku pro pocestné, která je mu tam zasvěcena.

něm zachyceno 24 výjevů ze života Ježíše. Začínají Ježíšovým křtem a končí příjezdem do Jeruzaléma. V přílehlé malé kapli Petra a Pavla je vystaven dřevěný obraz Milostné matky Boží ze 14. století.

Hlavní vstup do chrámu tvoří vzácná bronzová vrata pocházející z roku 1015. Vrata dómu představují vrcholné dílo středověké techniky i umění. Každé jejich křídlo je 4,7 metru vysoké, 1,1 metru široké a váží dvě tuny. Na obou křídlech je vymodelováno po osmi reliéfech zobrazujících provinění a vykoupení.

Na kůru, který uzavírá střední loď, jsou umístěny varhany.

Pod chórem je umístěna krypta, jejíž nejstarší část pochází z doby budování chrámu v 9. století. Ve zlaté skříni z 12. století jsou zde uchovány ostatky sv. Gottharda.

V klenotnici je umístěna Zlatá madona z roku 1010, Bernwardův vzácný stříbrný

Vnější rozměry dómu:

Celková délka:	75 m
Celková šířka:	31 m
Výška věže:	39 m
Výška střední lodě:	21 m

Vnitřní rozměry dómu:

Šířka střední lodě:	9 m
Výška střední lodě:	15 m
Šířka boční lodě:	4,5 m
Výška boční lodě:	7,5 m

dóm, též katedrála – každý biskupský nebo arcibiskupský kostel.

Název je odvozen od katedry, trůnu pro biskupa, umístěného původně v ose presbyteria a později na jeho levé straně.

románské výtvarné umění – středověké umění od začátku 11. století do poloviny 13. století (ve Francii do poloviny 12. století). Bylo to poprvé, kdy bylo dosaženo relativně jednotného slohového projevu ve všech evropských zemích. Pojem »románský« byl převzat zhruba kolem roku 1820 z lingvistiky a měl vyjadřovat tvarovou podobu architektonických prvků s římskými stavebními formami, jako je například půlkruhový oblouk, sloup a podobně. Nový sloh se ve své době zvláště profiloval ve Francii, Německu a Itálii, odkud se rychle šířil na ostatní území Evropy.

V románském stavitelství v Německu se hojně uplatňovaly architektonické formy i cítění karolínské doby.

kříž pocházející z roku 1007, tři tabulové kříže z poloviny 12. století, byzantský evangeliář a svícny z 10. století.

ST. MICHAEL BAZILIKA SV. MICHALA

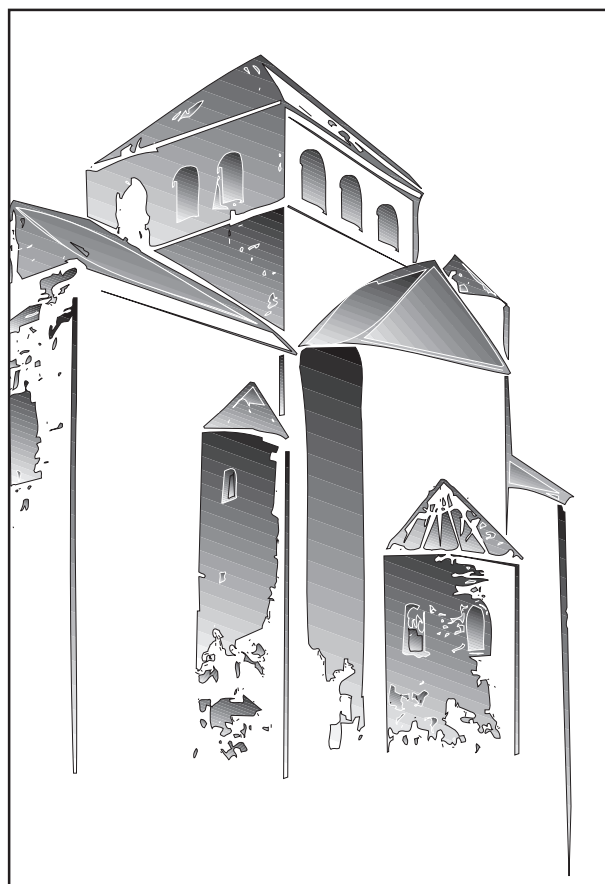
Základní kámen položil roku 1001 biskup Bernward. Stavba byla zcela dokončena roku 1033. Kostel byl ale vysvěcen již roku 1022. Brzy nato se biskup Bernward vzdal biskupství, vstoupil do kláštera a deset dnů poté zemřel.

Pohřben byl v kryptě kostela, o jehož výstavbu se tolik zasloužil.

V roce 1543 se objekt stal evangelickým chrámem, roku 1809 byl odsvěcen a uzavřen. Poté sloužil jako kuželna, kolonáda a stodola, až byl v polovině 19. století renovován. Za druhé světové války, v roce 1945 po zásahu bombou vyhořel, ale zanedlouho byly zahájeny opravy, které probíhaly až do roku 1960.

Exteriér: Členitý, ale v jednom stylu vybudovaný objekt. Základ tvoří vysoká střední a dvě nižší boční lodě, ohraničené na obou koncích loděmi příčnými. Na krajích se tyčí kruhové věže, mezi nimi

Kostel sv. Michala

čtverhranné s pyramidovými střechami. Pod chórem se nachází krypta.

Interiér chrámu: Jednotnému exteriéru vhodně odpovídá vnitřní vybavení. Na západní straně nad kryptou je umístěn chór. Mariánské oltářní skříňky obsahují pozoruhodné plastiky z 12. století. Stropní malby na dřevěných deskách pocházejí z let okolo 1230 a tvoří velkou obrazovou kompozici Kristova rodokmenu.

Tři podélné lodi chrámu jsou odděleny stěnami podepřenými sloupovím. Na východní straně hlavní lodi stojí kříž s Kristem a dvěma sochami, na opačném konci pozdně gotický Mariánský oltář se sochami Panny Marie, čtyř apoštolů a dvou světic.

Podzemní krypta je tvořena opět třemi loděmi s křížovými klenbami. Uprostřed je umístěn slavný sarkofág biskupa Bernwarda.

Vybrané expoziční objekty nezahrnuté do seznamu UNESCO

ROEMER- UND PELIZAEUS-MUSEUM

Moderní dvoupatrová budova ukrývá expozici, v níž jsou zpřístupněny vzácné sbírky ze starého Egypta a Peru. V prvním poschodí upoutají pozornost velké egyptské desky, model Tihuanacké brány, ukázky hliněné keramiky, zlaté šperky, obětní nože a jiné. Druhá část expozice přibližuje desítkami soch a modelů starou Egyptskou říši. Ve druhém poschodí jsou vystaveny busty a velké rakve faraonů, šperky a textil.

Chrám sv. Michala v Hildesheimu (1001 až 1033) patří k nejstarším románským kostelům v Německu. Pochází ze slavné doby biskupa Bernwarda, vychovatele císařova syna, významného učence, malíře, člověka znalého umění i odlévání do bronzu a také architekta – jak praví jeho životopisci. Biskup Bernward je také považován za autora neobvyklého symetrického návrhu kostela se šesti věžemi.

Chrám má tři lodě, dvě protilehlé apsidy a dvě příčné lodě. Lodě jsou odděleny řadami sloupů, jejichž hlavice důsledně napodobují antické vzory. Protože se stavitelé neodvažovali podpírat oblouky dělicích stěn pouze těmito sloupy, vložili mezi ně v pravidelných intervalech čtyřhranné pilíře, o kterých se soudilo, že mají větší nosnost. Nad křížením bočních lodí s hlavní se tyčí dvě mohutné věže. Půdorysné plochy tohoto křížení je použito jako měrné jednotky pro střední loď – opakuje se přesně třikrát v podélném směru. Tyto tři čtverce jsou v hlavní lodi zcela zřetelné, protože jsou v rozích vyznačeny pilíři čtvercového průřezu.

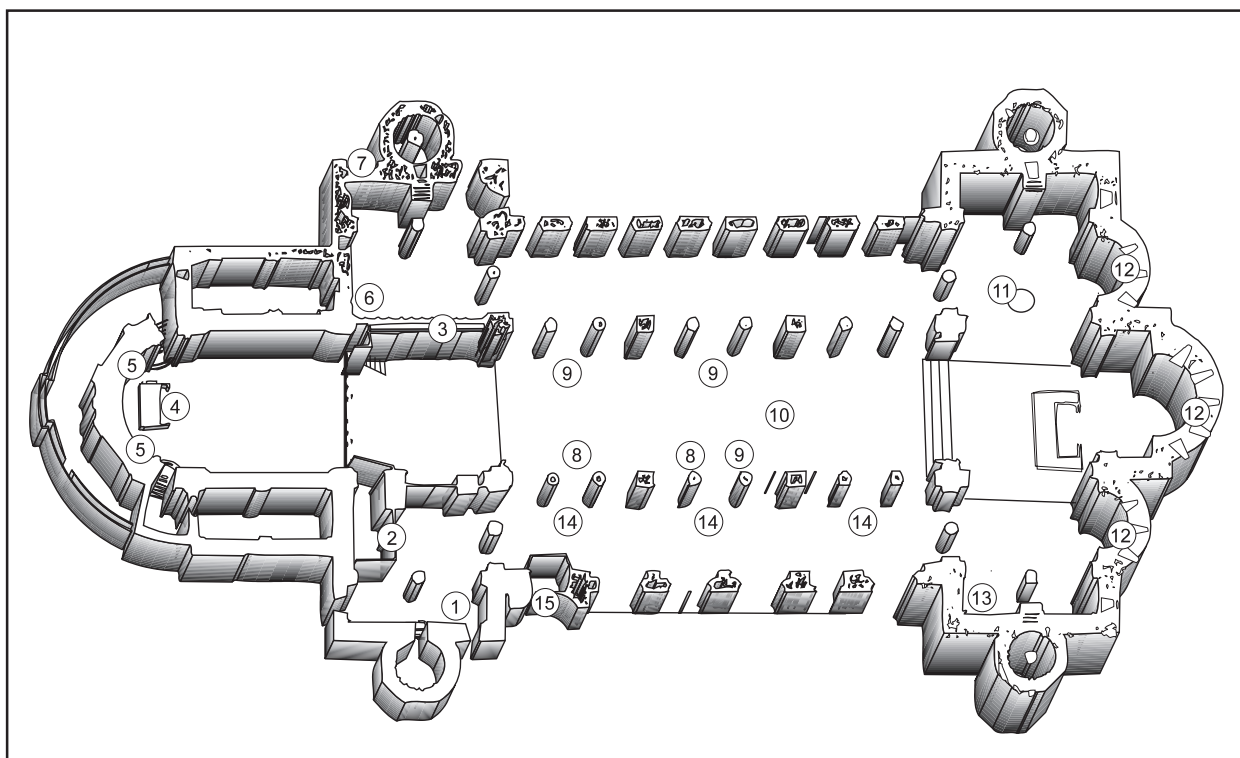
Strop kostela sv. Michala – V březnu 1945 byl Hildesheim během 18 minut trvajících náletu zcela zničen. Oheň zachvátil i kostel sv. Michala. Jen díky předvídavosti hildesheimských milovníků umění se zachovaly jeho nádherné stropní alegorické malby, které byly již v roce 1943 rozebrány a uschovány.

Strop hlavní lodě o rozměrech 27 x 9 metrů je sestaven z 1 300 dubových desek, které jsou přibližně 90 cm dlouhé a 18 cm široké. Malby vytvořili ve 13. století mniši, kteří tyto biblické příběhy, v nichž je zobrazeno vykoupení lidstva od pádu Adama a Evy až po Krista, malovali asi 4 roky.

Mniši používali k dosažení sytých červených odstínů rumělku a azur pro tmavě modré barvy. Pozdější přemalby byly restaurátory odstraněny.

Kostel sv. Michala

1. Základní kámen.
2. Varhany.
3. Zábradlí chóru.
4. Pozdně gotický Mariánský oltář.
5. Pět oken z olovnatého skla.
6. Epitaf rodiny Bothmerů (17. století).
7. Zbytek dřívějších křížových chodeb.
8. Moderní sloupy.
9. Pozdně románské sloupy.
10. Stropní malby.
11. Bronzová křtitelnice.
12. Okna ze skla a betonu.
13. Epitaf rodiny Nettlingenů.
14. Pozdně románské štukové ornamenty na jižních arkádách.
15. Vstup do chrámu.

MUZEUM V KNOCHENHAUERAMTSHAUS

Muzeum je umístěno v mimořádně vysoké, stylizované pětipatrové budově se sedlovou střechou, jejíž stěny jsou prokládány dřevem. Jde o jeden z nejkrásnějších hrázděných domů světa. Postaven byl v roce 1529, v letech 1987 až 1989 prodělal rozsáhlou rekonstrukci, společně s vedle stojícím domem Bäckeramts-haus pocházejícím z roku 1800.

V přízemí a v prvním patře objektu jsou restaurace, v pěti poschodích včetně půdy pak muzejní expozice.

První patro je věnováno důlní činnosti, literatuře, turistice a cestování. Zachyceno je také zničení a obnovení budov.

Ve druhém patře následuje historie města v 15. až 17. století, podrobný výklad poskytuje počítač.

Ve třetím poschodí jsou vystaveny exponáty dokumentující bydlení v 18. století.

Pozornost zaslouží instalace interiéru staré lékárny.

Ve čtvrtém poschodí je přiblížena řemeslná výroba z doby novější, část tramvaje, tkalcovský stav, ukázky klobouků. V prostorách zcela nahoře je expozice ukazující, jak původně vypadala škola roku 1900, a sbírka řezeb.

NEISSER HEIMATMUSEUM VLASTIVĚDNÉ MUZEUM

Tato patrová budova zbrojního kováře pochází z roku 1548.

V současné době je v objektu umístěn archiv, v muzeu pak rukopisy, dokumenty a umělecká díla.

AFRIKA-MANYATTA MUZEUM AFRICKÉHO LIDOVÉHO UMĚNÍ

V expozici jsou vystaveny ukázky starých afrických uměleckých památek, řezby a obrazy v ebenovém dřevě.

Významná data.

- 815 - Hildesheim je poprvé připomínán ve starých letopisech.
- 872 - Položení základního kamene dómu biskupem Altfriedem.
- 993 - Biskupem v Hildesheimu se stává sv. Bernward. Hildesheim se jeho přičiněním stává známým jako centrum církevního umění.
- 1001-1033 - Vybudování kostela sv. Michala (St. Michael).
- 1022 - úmrtí sv. Bernwarda, biskupa v Hildesheimu, novým biskupem se stává sv. Gotthard.
- 1046 - Nové vybudování dómu po velkém požáru.
- 1133-1172 - Stavba baziliky sv. Gottharda (St. Godehard).
- 1300 - Udělení městských práv.
- 1720-1930 - Barokní úprava dómu.
- 1945 - Zničení části kostela sv. Michala při bombardování za války.
- 1950-1960 - Poválečná obnova dómu.
- 1947-1960 - Opětovné vybudování a rekonstrukce kostela sv. Michala.
- 1960 - Dokončení restaurátorských prací na jedné z nejvýznamnějších středověkých stropních maleb zvané »Rodokmen Kristův« a její zpětné uložení na strop hlavní lože v kostele sv. Michala.
- 1985 - Zapsání dómu a kostela sv. Michala do Světového seznamu UNESCO.

INFO

DOM- UND DIÖZESANMUSEUM DÓM A DIECÉZNÍ MUZEUM

Adresa: 31134 Hildesheim, Bohlweg
a Hückedahl, muzeum – Domhof 4

Telefon: 05121/32 021, 30 471,
objednávka průvodců – 30 729,
muzeum – 16 89 50, 30 72 95

Umístění: V centru města, jižně od
hlavní třídy Pfaffenstieg.

Otevřeno: Dóm – pondělí až pátek
9.30–17, sobota 9.30–14.30, Křížová
chodba a Rosenstock – duben až říjen
(pondělí až sobota 14–17,
neděle 12–17 hodin).

Muzeum – úterý až sobota 10–17, neděle
12–17 hodin. Při konání zvláštních
výstav se mění návštěvní doba.

ST. MICHAEL BAZILIKA SV. MICHALA

Adresa: 31134 Hildesheim,
Michaelisplatz

Telefon: 05121/34 410 (průvodci)

Umístění: Severozápadně od centra,
na kopci.

Otevřeno: Duben až září (pondělí až
pátek 8–18, neděle 11.30–18), říjen až
březen (pondělí až pátek 9–16, neděle
11.30–16 hodin).

ROEMER- UND PELIZAEUS- -MUSEUM

Adresa: 31134 Hildesheim, Am Steine 1,

Telefon: 05121/93 690

Umístění: V centru města.

Otevřeno: Úterý až neděle 9–16.30,
středa do 21 hodin.

MUSEUM IM KNOCHENHAUERAMTSHAUS

Adresa: 31134 Hildesheim, Marktplatz 7

Telefon: 05121/30 11 63

Umístění: V centru města.

Otevřeno: Pondělí až neděle 10–18,
středa do 21 hodin.

NEISSER HEIMATMUSEUM VLASTIVĚDNÉ MUZEUM

Adresa: 31134 Hildesheim, Gelber
Stern 21

Telefon: 05121/55 524

Umístění: V centru města.

Otevřeno: Středa a neděle 16–18 hodin.

AFRIKA-MANYATTA MUZEUM AFRICKÉHO LIDOVÉHO UMĚNÍ

Adresa: 31134 Hildesheim-Sorsum,
Sorsumer Hauptstraße

Telefon: Katolický farní úřad
St. Kunibert 05121/62 672

Umístění: Naproti kostela St. Kunibert.

Otevřeno: Sobota a neděle 15–18 hodin.

Poznámky
